EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 30.5.2012
COM(2012) 304 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Taani 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Taani lähenemisprogrammi (2012–2015) kohta

{SWD(2012) 304 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Taani 2012. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Taani lähenemisprogrammi (2012–2015) kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust[3],

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone[4],

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia, s.o strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta;[5] mõlemat dokumenti koos

---

1 EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
2 ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
3 COM(2012)304 final.
4 P7_TA(2012)0048 ja P7_TA(2012)0047.
5 Nõukogu 26. aprilli 2012. aasta otsus 2012/238/EL.

nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

(3) Nõukogu võttis 12. juulil 2011 vastu soovituse Taani 2011. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Taani ajakohastatud lähenemisprogrammi (2011–2014) kohta.

(4) Komisjon võttis 23. novembril 2011 vastu teise iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis vastavalt strateegiale „Euroopa 2020" tähistab majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise teise Euroopa poolaasta algust. 14. veebruaril 2012 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande,[6] milles nimetati Taanit ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(5) Euroopa Ülemkogu kiitis 2. märtsil 2012 heaks finantsstabiilsuse tagamise, eelarve konsolideerimise ja majanduskasvu edendamise prioriteedid. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärased majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(6) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 2. märtsil 2012 üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammi ja riiklikusse reformikavasse.

(7) Taani esitas 30. aprillil 2012 oma lähenemisprogrammi ajavahemikuks 2012–2015 ja oma riikliku reformikava 2012. aastaks. Selleks et võtta arvesse kõnealuse kahe dokumendi omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal. Komisjon jõudis määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 kohase põhjaliku analüüsi[7] käigus järeldusele, et Taanis on sisemine ja väline tasakaalustamatus, kuid see ei ole ülemäärane.

(8) Tuginedes nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 kohasele 2012. aasta lähenemisprogrammi hindamisele, on nõukogu seisukohal, et programmi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on realistlik. Stsenaariumi kohaselt suureneb SKP 2012. aastal 1,2 % ja 2013. aastal 1,5 %, mis on üldjoontes kooskõlas komisjoni 2012. aasta kevadprognoosiga, mille kohaselt kasv on vastavalt 1,1 % ja 1,4 %. Nii on ka valitsemissektori eelarve puudujääk lähenemisprogrammis pisut väiksem (2012. aastal 4,0 % ja 2013. aastal 1,8 % SKPst, komisjoni 2012. aasta kevadprognoosis 4,1 % ja 2,0 % SKPst). Programmis kirjeldatud eelarvestrateegia eesmärk on korrigeerida ülemäärane puudujääk 2013. aastaks ja saavutada 2020. aastal keskpika perioodi eelarve-eesmärk, milleks on vähemalt struktuurselt tasakaalustatud eelarve. Programmis kinnitatakse seega eelmist keskpika perioodi eesmärki, mis vastab asjakohaselt stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetele. 2013. aastaks kavandatav valitsemissektori eelarve puudujääk on kooskõlas ülemäärase puudujäägi õigeaegse korrigeerimisega ja (ümberarvutatud) struktuursele eelarvetasakaalule tuginedes[8] vastab kõnealusel aastal kavandatav eelarve

---

6 COM(2012) 68 final.

7 SWD(2012) 153 final.

8 Tsükliliselt kohandatud eelarveseisund pärast ühekordsete ja ajutiste meetmete arvessevõtmist, arvutatuna komisjoni talituste poolt ümber programmis esitatud teabe alusel ja ühiselt kokkulepitud metoodikat kasutades.

kohandamine ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames antud nõukogu 2010. aasta juuli soovitusele. Konsolideerimiskava rakendamine on muutunud eelnevalt kavandatust aeglasemaks ja 2013. aastal on vaja teha märkimisväärne pingutus vajaliku struktuurilise kohanduse tagamiseks. Kontrollväärtuse (3 % SKPst) mittetäitmise oht on 2013. aastal piiratud; komisjoni 2012. aasta kevadprognoosis ennustatakse valitsemissektori eelarve puudujäägiks 2,0 % SKPst. Kui võtta aluseks (ümberarvutatud) struktuuriline eelarvetasakaal, siis jääb struktuurilise eelarveseisundi prognoositav paranemine alates 2013. aastast väiksemaks stabiilsuse ja kasvu paktiga nõutavast 0,5 %-st SKPst. Samas on valitsemissektori kulude kasvumäär, arvestades kaalutlusõiguse raames võetud tulumeetmeid, prognoositavalt kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti kulueesmärgiga. Osa eelarvepuudujäägist rahastatakse Taani Nationalbankis hoiustatavate valitsemissektori vahendite vähendamise teel. Taani valitsemissektori koguvõlg väheneb prognoositavalt 46,5 %-st SKPst 2011. aastal 41,1 %-ni SKPst 2015. aastal, mis on oluliselt vähem kui 60 % SKPst.

(9) Tulevase heaolu ja eelarve jätkusuutlikkuse tagamiseks on Taani tähtsaimaks prioriteediks tööjõu pakkumise suurendamine. 2011. aastal viis Taani lõpule vabatahtliku ennetähtaegse pensionilejäämise kava ambitsioonika reformi ning edendas seadusjärgse pensioniea eelnevalt kavandatud suurendamist ja selle seost eeldatava elueaga. Nüüd peab raskuskese nihkuma invaliidsuspensionide ja subsideeritud töö (paindliku töö) kava reformile. Valitsus esitas selle valdkonna reformimise ettepaneku, mis tuleks viivitamatult ellu viia. Tegeleda tuleb ka suureneva lõhega sisserändaja taustaga inimeste ja ülejäänud töötava elanikkonna tööhõive vahel.

(10) Tööjõu tootlikkuse kasv on Taanis viimastel kümnenditel aeglustunud, kusjuures üheks põhjuseks on suhteliselt nõrgad tulemused hariduses. Suurtest hariduskuludest hoolimata on Taani koolihariduse kvaliteet — mida mõõdetakse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni PISA uuringuga — kõigest keskmine. Lisaks lõpetavad õpilased oma õpingud üldiselt kõrgemas eas kui teistes liikmesriikides ja kutseõppeasutustest väljalangemise määr on suhteliselt kõrge. Selle valdkonna probleemidele reageerimiseks on valitsus teatanud mitmest uuest meetmest nii kohustusliku kui ka keskhariduse vallas. 2012. aasta eelarvest toetatakse ka sotsiaalklauslite sisseviimist riigihangete hanketeadetesse ja meetmeid, millega muuta praktikakohtade pakkumine eraettevõtjatele majanduslikult tasuvaks, et suurendada vabade praktikakohtade arvu. Praktikakohtade pakkumise suurendamist hakatakse käsitlema ka kolmepoolsetel läbirääkimistel ja ministeeriumidevahelise komitee töös.

(11) Tootlikkuse aeglase kasvu teine võimalik põhjus on suhteliselt nõrk konkurents Taanis. 2011. aastal võeti vastu konkurentsipakett, mis on suunatud peamiselt ehitussektorile, jaemüügisektorile ning tervishoiu- ja avaliku sektori teenustele. Takso- ja transporditeenuste konkurents ning apteekide liberaliseerimine on uurimisel, eesmärgiga võtta võimalikke uusi meetmeid. Piirkondlike ja kohalike omavalitsustega peetakse praegu läbirääkimisi omavalitsustes ja piirkondades riigihangete kasutamise suurendamise küsimuse üle. Sellega seoses järeldati hiljuti ühes valitsuskomisjoni aruandes, et Taani konkurentsiõigust peab tugevdama ning et rikkumiste eest ette nähtud karistused on praegu liiga leebed, et neil oleks hoiatav mõju. Arvestades, et möödunud aastal tehti selles valdkonnas vaid piiratud arv konkreetseid algatusi, on vaja selle probleemi adekvaatseks lahendamiseks edasisi samme.

(12) Nagu kinnitati määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 kohases põhjalikus analüüsis, siis ehkki majapidamiste kõrge koguvõlg on teataval määral Taani majandusele (kus

majapidamiste varad ületavad märkimisväärselt kohustusi) omane struktuurne joon, tekitab majapidamiste suur võlakoormus muret, kuna eluasemeturu arengusuunad näivad olevat põhjustanud võla suurenemise tasemeni, mida ei ole võimalik seletada struktuursete teguritega. Lisaks on hüpoteeklaenude struktuur alates 2003. aastast muutunud: omafinantseeringuta ja muutuva intressimääraga laenud muutusid populaarsemaks kui fikseeritud intressimääraga ja omafinantseeringuga laenud. Praeguse võlataseme juures on majapidamised seega intressimäärade suurenemise ja kinnisvara hindade kõikumise suhtes tundlikumad kui kümme aastat tagasi. See kujutab endast finants- ja majandusliku stabiilsuse seisukohast suuremat potentsiaalset ohtu. Taanis on võetud asjakohaseid meetmeid hüpoteegisüsteemi haavatavuse vähendamiseks. Ettevõtlus- ja majanduskasvu ministeerium analüüsib praegu ka varade ja kohustuste jaotust majapidamiste lõikes ning nende võimalikku haavatavust erinevate majandussõkkide korral. Sellest hoolimata tuleks keskpikas perspektiivis kaaluda meetmeid ka eluasemeturu protsüklilise arengu vältimiseks, eelistatavalt viies kinnisvara väärtusele kehtestatud maksu taas vastavusse selle tegeliku turuväärtusega. Kohaliku omavalitsuse maamaksu iga-aastase suurenemise ülemmäära kaotamine võiks samuti ära hoida tulevast protsüklilist mõju. Sellised meetmed tuleks kehtestada järk-järgult, võttes arvesse praegust eluasemeturu stabiliseerimisvajadust.

(13) Taani on võtnud laiendatud euroala pakti raames mitmeid kohustusi. Need kohustused ja 2011. võetud kohustuste täitmine on seotud tööhõive edendamise, konkurentsivõime parandamise, riigi rahanduse jätkusuutlikkuse suurendamise ja finantsstabiilsuse tugevdamisega. Komisjon on hinnanud laiendatud euroala pakti raames võetud kohustuste täitmist. Soovitustes on arvesse võetud kõnealuse hindamise tulemusi.

(14) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Taani majanduspoliitikat. Hinnati lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning esitati põhjalik analüüs. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Taani fiskaal- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada ELi üldist majandusjuhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool 1.–5. soovituses.

(15) Võttes arvesse kõnealust hinnangut, on nõukogu läbi vaadanud Taani lähenemisprogrammi ning tema arvamus[9] kajastub eelkõige 1. soovituses.

(16) Võttes arvesse komisjoni põhjaliku analüüsi ja kõnealuse hindamise tulemusi, on nõukogu läbi vaadanud Taani 2012. aasta riikliku reformikava ja tema lähenemisprogrammi. Nõukogu soovitused, mis on tehtud määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel, kajastuvad eeskätt allpool soovitustes 3, 4 ja 5,

SOOVITAB Taanil võtta ajavahemikus 2012–2013 järgmisi meetmeid:

1. Rakendada eelarvestrateegiat kavakohaselt, et tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimine 2013. aastaks ja saavutada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames esitatud nõukogu soovitustes täpsustatud aasta keskmine struktuuriline kohandus. Seejärel tagada asjakohane struktuuriline kohandus, et saavutada piisav edu keskpika perioodi eelarve-eesmärkide valdkonnas, sh täita kulueesmärk.

[9] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

2. Võtta täiendavaid meetmeid tööjõu pikaajalise pakkumise parandamiseks, reformides invaliidsuspensionide süsteemi, suunates subsideeritud töö kavasid (paindliku töö süsteemi) täpsemalt vähenenud töövõimega inimestele ja parandades sisserändaja taustaga inimeste tööalast konkurentsivõimet.

3. Rakendada viivitamatult väljakuulutatud meetmed, et parandada haridussüsteemi kulutõhusust, vähendada väljalangemise määra, eelkõige kutsehariduses, ja suurendada praktikakohtade arvu.

4. Jätkata jõupingutusi eelkõige kohalike teenuste, jaemüügi- ja ehitussektori konkurentsitõkete kaotamiseks, muu hulgas avades kohalike omavalitsuste ja piirkondliku tasandi teenuste hanked enam konkurentsile ning tagades, et konkurentsiõigusest tulenevatel karistustel oleks piisav hoiatav mõju.

5. Kaaluda täiendavaid ennetavaid meetmeid elusasemeturu ja finantssüsteemi stabiilsuse tugevdamiseks keskpikas perspektiivis, võttes muu hulgas arvesse ettevõtlus- ja majanduskasvu ministeeriumis tehtava uuringu tulemusi, mis käsitlevad varade ja kohustuste jaotust majapidamiste lõikes, ning vaadates läbi kinnisvara väärtusele kehtestatud maksu ja kohaliku omavalitsuse maamaksu süsteemi.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja